

TOLNAMEGYEI UJSÁG

HETENKÉNT KÉTSZER MEGJELENŐ KERESZTÉNY POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szekszárdi Népbank épületében. Telefonszám: 85

Előfizetési díj:

Egész évre — 12 pengő || Félévre — — 6 pengő

Felolvas szerkesztő:

BLÁZSIK FERENC

A lap megjelenik minden szerdán és szombaton.

Előfizetési díjak és hirdetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetések árai:

A legkisebb hirdetés díja 150 pengő. — A hirdetés egy 60 milliméter széles hasábon millimétersoroként 10 fillér. Állástkeresőknek 50 százalékos kedvezmény. A hirdetés elhelyeztet reklám-, eljegyzési, családi hír, valamint a nyitólír soronként 60 fillérbe kerül.

A földreformjavaslat

Vitéz gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszter kedden a képviselőház elé terjesztette a földbirtokreformjavaslatot, hogy minél előbb megoldódjék a magyar nemzetség erejét jobban szolgáló egészséges földbirtokmegosztás kérdése. E javaslatból minden kismagyar, nincstelen földműves érezheti a lehetőséget, hogy szorgalommal, becsülettel munkával, erőfeszítéssel elérhet az álmok-álmához: a darabka saját földhöz, a saját külön „egyéni házához” is. A földreformjavaslat törekvése és célja, hogy a mezőgazdasági lakosság arra érdemes és a törvényes feltételeknek megfelelő, minél több tagja fejthessen ki a nemzet magasabb érdekeinek megfelelő, önálló termelői tevékenységét. A javaslat a törpebirtokok kisbirtokká kiegészítése után lehetővé teszi, hogy a földbirtokmegosztás terén helyesebb arányok váljanak elérhetővé anélkül, hogy a termelés folytonossága megszakadna, vagy a mezőgazdasági munkásság munkaalkalmi csökkennének.

A javaslat legfontosabb intézkedései a következők:

A birtokpolitikai célokat biztosító átengedésre kötelezés jogát a javaslat a kereskedelmi társaságokkal, a megfelelő indok nélkül külföldön lakókkal, viszonyosságot feltételezve a külföldiekkel, az egyházi testületekkel, a hitbizományi birtokokkal, közületekkel és általában jogi személyekkel szemben már 300, egyéb tulajdonosokkal szemben pedig 500 kat. holdnál nagyobb területű birtokok tekintetében állapítja meg oly módon, hogy az átengedésre kötelezés mértéke a birtok nagysága szerint emelkedik.

Akinek 1500 kat. holdat meghaladó mezőgazdasági művelés alatt álló területű birtoka van, olyan mértékben lehet kishaszonbérletbe átengedésre kötelezni, hogy a 4000 kat. holdon aluli birtok 500 és 1500 kat. hold közötti részének a kataszteri tiszta jövedelem szerint számított 20 százalékát, 1500 kat. holdon felüli részének pedig 40 százalékát, — a 4000 kat. holdnál nagyobb, de 10.000 kat. holdat meg nem haladó birtoknál az előbbi 20 és 40 százalékon felül a birtok 4000 kat. holdon felüli részének 60 százalékát, — a 10.000 kat. holdon felüli birtoknak pedig az előbbi 20, 40 és 60 százalékon felül a 10.000 kat. holdon felül eső részének 80 százalékát lehet kishaszonbérlet céljaira felhasználni.

Ha az ingatlan az 1500 kat. holdat nem haladja meg, a kereskedelmi társaságokkal s általában a jogi személyekkel a hitbizományi birtokossal szemben is az ingatlan 30, más tulajdonossal szemben pedig 20 százaléka erejéig lehet kishaszonbérlet céljára átengedésre

kötelezést elrendelni, úgy azonban, hogy ezekben az esetekben 300, illetőleg 500 kat. holdat érintetlenül kell hagyni. Ezenkívül gyermekenként még a második és a többi élő gyermek után 200—200 kat. hold is érintetlenül marad.

A különös méltánylást érdemlő indokokra tekintettel, az átengedésre kötelezés ismertetett mértéke 50, 60, sőt 70 százalékkal is csökken, ha a tulajdonos a birtokon az átlagon felülinél több munkáskezet foglalkoztat, illetve egy-egy kataszteri hold szántóra legalább 100, 120, 140 pengőt fizet ki.

A házhelyszerzések előmozdításához fűződő fontos szempontokra tekintettel, a törvényjavaslat az átengedésre kötelezést azonnali készpénzfizetés ellenében általában minden házhely céljára alkalmas birtok tulajdonosával szemben lehetővé teszi azzal a megszorítással, hogy ha olyan földműves köteleztetné ingatlanának házhely céljára való átengedésére, akinek az átengedésre kötelezés után nem maradna 50 kat. hold földje, csereingatlanl kell kártalanítani.

Az átengedésre kötelezett tulajdonos átengedett ingatlanáért valószagos és teljes becsértékét, illetve haszonbért kap. Az 1000 holdon aluli birtokosok a javaslat szerint a kishaszonbérletbe átengedésre kö-

telezés után már 10 esztendő elteltével, az 1000 holdon felüli birtokosok pedig a telepítési törvényben megállapított időtartam-elteltével kérhetik, hogy ingatlanukat az állam tulajdonul vegye át. Tulajdoni megszerzés esetében az állam az átvételkor a vételár fele részét fizeti ki készpénzben, másik fele részét pedig 25 éven át törleszt egyenlő részletekben s a hátralék után 3 és félszázalék kamatot fizet.

A kártalanítás módját s különösen a kifizetés idejét a fentiekől eltérő módon is megállapíthatja a minisztérium, ha a tulajdonos átengedett ingatlan értékeit közgazdasági és szociális szempontból és különösen munkaalkalmak biztosítása céljából gyár-, bányá-, ipar- vagy fűrdővállalatba fekteti be.

A javaslat a kisemberek érdekeit abban a vonatkozásban is fokozottabb mértékben kívánja szolgálni, hogy megkönnyítse az államnak a nagyhaszonbérletek után hasznosított ingatlanoknak kishaszonbérletek céljára való átvételét.

A javaslat mintegy másfélmillió kataszteri holdat biztosít földbirtokpolitikai, legnagyobb részben kishaszonbérlet céljára s megadja a módját arra is, hogy az arra érdemes kishaszonbérletűk a haszonbérletként birt földet tulajdonul is megszerezhessek.

Nagyszabású ünnep lesz a bátai templomszentelés

Éveken keresztül gyakran felhívtuk a figyelmet arra a sajnálatos tényre, hogy a bátai szűk és rozszant róm. kat. templom nem felel meg céljának és hogy eredményes hitélet ebben a tekintélyes lélekszámú községben csak úgy képzelhető el, ha a lelki szükséglet kielégítésére megfelelő Istenháza épül.

Fájlth Jenő apát, Báta tudós plebánosa, 8 évvel ezelőtt indított a templomépítés érdekében mozgalmat és történelmi kutatásai alapján felhívta a figyelmet a bátai apátságnak az ország határain túl is jól ismert múltjára, a törökök által elpusztított nagyhirű bátai kegytemplomnak a Hunyadiakkal való kapcsolataira. Az építés célját nemcsak abban jelölte meg, hogy a hossza nyúlt, nagy község lelki igényei kielégítenek, hanem azt is kihangsúlyozta, hogy a hajdan híres, a Szentvér csodájának révén a középkorban nagyon látogatott bucsujáró hely felújítása volna hivatott a Hunyadiak emlékének őrzésére. Hiszen őknagykegyelettel voltak Báta apátsága iránt, mert Hunyadi János itt verte le Gara Lászlót, ezzel megerősítette trónján Ulászlót és innen kezdődik Hunyadi gyors emelkedése.

A templomépítés eszméjét nem-

csak Virág Ferenc pécsi megyés püspök karolta fel, hanem hathatósan pártolták a vármegye katolikus előkelőségei: gróf Apponyi Károly felsőházi tag, Döry Frigyes és Döry Hugó gazdasági főtanácsosok, Kiss Lajos kanonok, felsőházi tag, báró Kornfeld Mórisc felsőházi tag, dr. Örfly Imre kincstári főtanácsos, felsőházi tag, dr. Perczel Béla alispán, Schneider Gábor ny. kuriai bíró és dr. Szakách Ernő gazdasági főtanácsos, akik több ezer felhívást küldtek szét az országba, segítséget kérve a Hunyadi emléktemplom megépítéséhez.

Több küldöttség járt ebben az ügyben a kormánynál és dr. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter még az 1932. évben elhatározta, hogy a templom építéséhez a terézianumi alapítvány jövedelméből megfelelő segítséget juttat. Az országos gyűjtés eredményén kívül Virág Ferenc pécsi megyés püspök is nagyobb, bőkezű adománnyal járult hozzá az építéshez, amelyet Tolna vármegye azzal segített elő, hogy tízezer pengős költséggel rendezte a templom helyét, a klastromhegyet és utat építtetett oda. Báta község közönsége és a hívek is tiszteletreméltó nagylelkűséggel támogatták az építést.

Ma már áll is a művészi szépségű bátai templom, Lechner Lóránd építésmérnök, műgyetemi tanár modern román stílusban tervezett, mennyezetén sarkközi ornamentikájú remeke, melyet október 1-én maga Virág Ferenc pécsi megyéspüspök fog felszentelni. Az 1600 ember férőhelyű templom hossza 43 méter, szélessége 22 m, tornya 36,5 m magas. Az építés költsége körülbelül 200.000 P volt és a kivitelezés Sarló László budapesti építész munkája. Az országos vonatkozásokban is feltűnést keltő templomszentelés ünnepe iránt a környék népe is nagyon érdeklődik és úgy értesülünk, hogy külön vonatok is indulnak majd ez alkalommal Bátára, ahová a magaslaton épült, messze látszó szép templom méltán vonzza a lelkeket.

Az új bátai templomot a Hunyadiak fényes korszakának ötszázéves fordulójára hívta életre. Az az ötlet indította el a templomépítés gondolatát, hogy ünnepet ül majd a hálas magyar haza és a keresztény világ. S amikor meghatott lélekkel idézzük Hunyadi János emlékét s ránk ragyog majd az ünnep fényében világtörténelmi hősnünk legendás alakja, szomorú szemmel nézhetünk a déli végek felé, hol Hunyadi hitért, házáért harcolt, szenvedett. Ahol halópora pihen, a sírja mellé sem állhat ünneplő lélekkel a csonka országba börtönzött magyar...

Fel kell tehát kutatnunk, meg kell becsülnünk minden hazai emléket, mely Hunyadiáról beszél, minden magyar földet, hol hazája érdekében fáradva járt s ahol ötszáz esztendő messzeségén át is láthatja őt a történelem világánál a nemzet lelke.

Ilyen emlék helye Báta, ahol Hunyadi 1440-ben az ország belső békéje szempontjából döntő győzelmet aratott. — E csatát szekszárdi, majd bátságéki csatának nevezik ugyan, de az összes egykorú és jóírtást írók egybevetése után nyilvánvaló, hogy az ütközet a báti apátság mellett folyt le. Hogy Hunyadi János életében jelentős szerep jutott a báti monostornak, mutatja az a tény is, hogy ő maga és egész családja feltűnő nagy kegyelettel viseltetett a báti apátság iránt, melynek temploma a Krisztus vére csodájáról országszerte híres bucsujáró hely volt.

Turóczi krónikája írja, hogy Gara János, Zsigmond király hadvezére, 1415-ben fogságából szabadulván, a báti templomba vitte nehéz rablancát a Megváltó drága szent vérének tiszteletére. Ez első nyomot soron követi 1434-ben IV. Jenő pápa levele, melyben bucsut engedélyez azoknak, kik Urnapján gyónnak és áldoznak a báti templomban, hol tiszteletre van kitéve Krisztusnak a szentostyából kifolyt szent vére.

Ranzanus, a nápolyi király követe Hunyadi Mátyás udvarában, hazánk nevezetes helyei közt említi a kicsiny falut, Bátát, melynek — amint írja — nagy a híre a nyilvánvaló csoda miatt, hogy monostora templomában látható a szentostyában a Krisztus vére, testének részecskéjével együtt, amint ezt sokan állítják, akik látták. A zarándokok közt gyógyulást kereső betegek is vannak. Királyok látogatják a szenthelyet. Mátyás király majd két hetet tölt a monostorban. Az ország előkelő emberei miseruhákat, drágaköveket visznek a templomnak. Perényi Péter minden áron, rablással is hatalmába keríti a szentvért. Anyja, a szépméltú nagyasszony, Kanizsay Dorottya azzal engeszteli fia vétkét, hogy drága takarót készített a szentvér tartójára. Báthory András, a naszádosok kapitánya a törökök ellen indulván, betér előbb Bátára búcsút járni. II. Lajos kétszer is itt várja hiába a seregét. Itt gyónik, áldozik utoljára. Körülötte a fekete völgyek, a mohácsi csata vértanu csapata. Pár héttel a mohácsi vereség után Erdélyből hallatszik a hír, hogy a vajdahunyadi várnagy azért szítja a bátai szentvért, mert nem mentette meg Budát és Magyarországot. Ez ugyan nem a tisztelet hangja, de bizonyosság arra, hogy messze földön ismerjék, emlegették a csodás szentostyát. 1539-ben szomorú ujságot ír naplójába a bécsi pápai követ. A török 10 000 embert hányt kardra, prédára Bátán és lerombolta a Krisztus Urunk csodás vévéről híres monostort... Elveszett a pusztulásban a szentvér is. A híret halljuk még harminc év múltán is, de aztán elfelejtik ezer más keserűség és pusztulás között. 150 éven át volt tisztelet tárgya a bátai szentvér. Hirneve régi dicsőségünk temetőjében hullott a porba...

A bátai búcsushely virágzása egybeesik a Hunyadiak korszakával. Legnagyobb jótevői a Hunyadiak és hűséges hiveik. Hunyadi János két dalmatikát, Szilágyi Erzsébet „nagy bársony” aranyos, gyöngyös miseruhát és még két aranykeresztes ruhát adott. — Hunyadi László „halála órájában” fekete bársony, aranyos miseruhát küldött. Mátyás király tizenkét drága ruhát. Korvin János négy miseruhát ajándékozott. Pedig birtokuk nem volt erre, ország dolgában is ritkán fordulnak meg itt. Egyszer azonban járt Bátán nagy Hunyadi János. Sorsdöntő, nehéz csata előtt látta meg a szentvér templomát. Akkor még nem volt világ-híres hadvezér, a kereszténység védő pajzsa. De a bátai győztes csata után erdélyi vajda lesz s a török elleni harcok vezére a déli végeken. A Hunyadiak történeirója, Teleki gróf elfogadja azt a véleményét, hogy Hunyadi János e csatájával vetette meg a saját és családjá jövőjé nagyságának alapját... A Hunyadiakat hűséges hála

fűzte Bátához. Ezért nőtt annyira a szívükhöz a szentvér temploma iránt való szeretet, melynek megható példáját adja Hunyadi László, mikor utolsó perceiben is erre gondol s bizonyára azért küld ide fekete miseruhát, hogy ebben mondjanak érte szentmisét...

Ezekhez az emlékekhez való ragaszkodás tette lehetővé, hogy a bátai klastromhegyen megépült a

Megváltó szent vérenek új temploma s abban Hunyadi János emléke. Bata katolikus népe új, megfelelő templomhoz jutott és mikor országos jelentőségű nagy ünnepségű keretében felszentelik a gyönyörű szentegyházat, bizonyára összedobban vallásos és nemzeti érzésünk és mind magasabb lángra gyullad az Isten és a Haza iránti szeretetünk.

Új közgyűlés fogja tárgyalni a Pinceszövetkezet beolvadásának kérdését

Nagy meglepetést váltott ki a Szekszárd és környékbeli szőlősgazdák körében a július hó 31-én megtartott rendkívüli közgyűlés, — mert puccsszerűen megrendezve, a dolog lényegét nem ismerő síóagárdi és dunaszentgyörgyi szőlősgazdákat felvonultatva, kimondatta a szövetkezetnek a MEGA-val történő egyesülését, illetve beolvadását.

A szekszárdi kir. Törvényszék, mint kereskedelmi bíróság azonban a beolvadásnak cégbejegyzését megtagadta és utasította a pinceszövetkezet vezetőségét, hogy 60 napon belül összehívandó újabb rendkívüli közgyűlésen az egybeolvadási szerződést mutassa be és ennek elfogadása, vagy el nem fogadása tárgyában hozzon újabb határozatot.

Sokak előtt ismeretes, hogy a Pinceszövetkezet igazgatósága, egykét kivételtől eltekintve, egyöntetűen a beolvadás ellen foglalt állást, mert nem látta azt a szövetkezet érdekében állónak, már csak azért sem, mert egy 40.000 pengő üzletrésztőkével rendelkező új szövetkezetbe nem olvadhat be egy 167.000 pen-

gős üzletrésztőkéjű, jól megalapozott, vidéki kimerésekkel rendelkező szövetkezet, amely több mint 100.000 pengő tartalékalappal rendelkezik és évek óta jelentős nyereséggel fejezi be üzletét. Tehát már ebből a szempontból is irreális a beolvadás. Másik különben a MEGA zárszámadást még eddigi működéséről nem adott ki és így a pinceszövetkezet igazgatóságának nem is volt módja működésébe betekinteni.

A Pinceszövetkezet igazgatósága tehát a legteljesebben és felelősségének teljes tudatában járt el akkor, mikor elvetette azon javaslatot, hogy egy olyan szövetkezetbe való beolvadást indítványozzon a közgyűlésnek, amelynek működését, vagyoni jogi helyzetét és általában a státusát nem ismeri.

A szekszárdi kir. Törvényszék intézkedése következtében tehát a Szekszárd és környékbeli szőlősgazdák újabb határozatot fognak hozni és egy pillanatig sem kétséges, hogy az előző közgyűlési határozattal szemben igen nagy többséggel a beolvadás ellen fognak határozni.

Tolna küldöttségét lovas bandériummal és diadalkapuvál fogadta Kiskőrös testvérközség

Szeptember 17-én Tolna küldöttsége: Csik Jenő tolnai főjegyző, Pittesser Antal vikárius, dr. Herczog Elemér gyógyszerész és Csaba Imre levante főoktató a hajnali órákban dr. Herczog Elemér autóján elmentek Kárpátaljára, Kiskőrös községbe, hogy a testvérnépet üdvözlőjek, átadják a tolnai levantek ajándékát: az országzászlót és négy kisebb lobogót, továbbá Tolna község 600 pengős ajándékát az ottani kántorlakás felépítésére, majd a gyermekeknek 600 irkát, 100 irónt, 300 tollat és 250 cukorcsomagot.

Vasárnap délelőtt 10 órakor Nagy-kőrös községben a járás főszolgabírája, szolgabírája fogadta szeretettel a küldöttséget. Majd a járás vezető embereivel autóra ültek és folytatták útjukat a vadregényes, szép vidéken. Kiskőrös határában 36 tagú nemzeti kokárdás lovasbandérium fogadta a küldöttséget. Mindenfelől seregett a nép a virágos diadalkapu felé, ahol a község bírája ruszin nyelven üdvözölte a

tolnaiakat, majd kenyeret és sót nyújtott át nekik. Ezután a görög kat. plebános kisleánya magyar nemzeti ruhában magyar nyelven köszöntötte a küldöttséget és gyönyörű rózsacsokrot nyújtott át a tolnai vikáriusnak. Majd a tömeg a templomba vonult és nagy áhitattal vett részt az ünnepi szentmisén. — Szentmise után a plebános az oltár lépcsőjétől a tolnai küldöttség elé ment és lelkes, megható beszéddel köszöntötte. Hangsúlyozta Szt. István birodalmának dicső múltját és buzdította hivat, hogy maradjanak hűek szent István országához, mely évszázadokon át biztosította megélhetésüket. Isten áldását kérte az ország főméltóságú Kormányzójára és mindazokra, kik nehéz körülményeikben segítségükre sietnek. Majd ugyanezt elmondta ruszin nyelven is. E beszéd után ruszin nyelven elénekelték a pápai és az eucharisztikus himnuszot.

A templomi ünnepség után az óriási nagy templomtéren gyűlt ösz-

sze az ünneplő közönség. Ott volt a katonai küldöttség, a közigazgatás vezető emberei, a papság az esperessel élükön. Az énekkar a magyar Himnusz énekelte el, majd az agilis nagyvárkői körjegyző mondta el ünnepi beszédét először magyar, majd ruszin nyelven. Meleg szeretettel köszöntötte a tolnai küldöttséget s kérte, hogy az anyaországban élő tolnaiak vegyék pártfogásukba a 20 évig elnyomatásban élő szegény kiskőrös népet és tanítsák meg őket az igazi szent-istváni gondolkodásra és cselekvésre, amiért igen hálásak lesznek.

Ezután Pittesser Antal tolnai vikárius üdvözölte a testvérnépet és különösen a haza, a magyar haza szeretetére buzdította őket, mert ez a szeretet termeli a vitézeket, hősokeket és vértanukat és ezzel a tüzes hazaszeretettel védhetik meg édes Hazánk itteni határait. Tolna nagyközség nevében ígérte, hogy mindenkor szeretettel veszi pártfogásába a testvérnépet és ahol tudja, támogatni fogja.

A most megalakult leventeifjúság sorfala között az ünneplő közönség az iskolába ment, melynek udvarán a kisleánykák ruszin néptáncokat mutattak be.

A küldöttség és az ottani vezetőség a két község közötti kapcsolatot és a kiskőrös szegények anyagi támogatásának módjait is megtárgyalta.

Délben a görög katolikus plebános disztribúciót adott a megjelent előkelőségek tiszteletére.

Hírek

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

Kultúra

A szívekben, a lelkekben a kultúra, a műveltség, az emberi elme nemesítése, csiszolása, szellemi kincsekkel elhalmozása; a szívekbe a szeretet beoltása, a szíveknek jó, nemes és értékes kincsekkel fölruházása; a lelkek fölemelése egy magas, igen magas erkölcsi magaslatra s ez által finomítása az izlésnek, a társadalmi és családi életnek, a durvaság, az önzés, a gőg, a hűség, a fennhéjázás kiküszöbölése az emberi életből és minden emberi érintkezésből, oly nemes, oly értékes nemzetmentő és nemzetépítő munka, mely egy boldog, gazdag emberi, társadalmi és nemzeti életet szül.

Ezt a boldog világot előidéző munka pedig nem nehéz, csak kissé fárasztó, nem unalmas, csak lassu eredménnyel jár. De egyszer el kell kezdeni s ha elkezdjük, nem szabad abbahagyni soha. A kultúr-embernek pedig még gyönyörűség is, lélekemelő is ez a munka, mert fokozatosan látja kialakulni az emberi testben az isteni lelket, amely lélek emelkedésével együtt jár a társadalmi érintkezés finomodása, az emberi durvaságok eltűntetése s az ember egész életének új, nemes alapokra fektetése.

Az igazi kultúr-ember nem tud durva, bűnöző, hazug, gonosz, munkátalan, iszákos, léha, könnyelmű, csalfa, csábító, erkölcsstelen lenni. Az igazi kultúr-ember nemes, hazafias, istenfélő, vallásos, családias, a bűnt kerülő, nem káromkodó, finom, előzékeny, udvarias, jó lelkű, min-

ISKOLASZEREK

füzetek, író- és rajzszerk, festékek, ecsetek és mindennemű iskolai szükségleti cikkek dús és jutányos beszerzési forrása

a Molnár-féle Rt. könyv- és papírkereskedése

Telefon 37. Szekszárd, Kaszinóbazár. Telefon 37.

Iskola- és egyéb könyvek kötését jutányos áron készítjük